

REDACTIA

Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 lună .. 2 "Nr.-ri de Duminică pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502

Politica guvernului
față cu naționalitățile.

De Eugen Brote.

Din declarațiunile, constatările și mărturisirile contelui Andrassy, pe care în articolul nostru premergător le scosesem la iveală din discursul său dela 26 Novembrie și cari denotă o părăsire de către guvern a tacticei ridicole de până aci în cestiunea naționalităților, am fi îndreptățiți să ne așteptăm și la o schimbare în politica guvernului față cu naționalitățile. Conte Andrassy ne surprinde, precum am văzut, cu declarațiuni, constatări și mărturisiri, cari se potrivesc în multe privințe cu vederile noastre ale românilor și cari nu eram obicinuiți să le auzim din gura ministrilor ungurești.

Era logic și firesc ca contele Andrassy să tragă și concluziunile convenite din premisele recunoscute; aceste concluziuni, dacă ar fi fost trase, negreșit că ar da politicii de naționalități o altă direcțiune. Căci recunoscând că intențiunea maghiarisării populației Ungariei este nerealisabilă, nu poți concluda la continuarea politicii de maghiarizare; recunoscând imposibilitatea de a despoia poporul român de caracterul seu național, nu poți concluda la continuarea politicii, care tinde tocmai la această despoiere; recunoscând exagerările șoviniste în societatea maghiară, — cari semnifică o boală grea și primejdioasă a organismului de stat — nu poți concluda, ca guvern, la continuarea politicii care nu lecuște, ci hră-

nește și sporește acea boală; recunoscând călcarea unei legi fundamentale a statului de către legiuitor chiar, este cu puțință în un stat de drept să concluzi la continuarea călcării?!

Contele Andrassy însă nu este frământat de asemeni considerațiuni și când ajunge să stabilească politica guvernului față cu naționalitățile zice:

»Fac o severă deosebire între grosul naționalităților și a partidului naționalist, între cetățenii credincioși și pacinici și asmuțatori. Cred că este datorința statului și guvernului maghiar a purta o luptă hotărâtă contra politicei reprezentată de grupul naționalist. Politica lui este primejdioasă obștei și dușmănoasă statului. Pentru națiune ea este distructivă«.

Pentru ca să-și motiveze aceasta judecată aspră, ministrul citează două publicațiuni:

»Un cuvânt« al clubului parlamentar naționalist, publicat la Martie anul acesta și iscălit de deputații D. T. Mihali și M. Hodza; și o carte (»Gross-Oesterreich«) publicată în nemțește de Aurel Popovici. Din cuprinsul ambelor acestor publicațiuni precum și din terminul »Elveția ungurească« folosit ocazional în discursul său de deputatul sârb M. Polit, contele Andrassy construște un plan politic pentru distrugerea Ungariei și prezintă acest plan ca programul real al partidului naționalist.

Nu ne simțim chemați a lua în apărare pe cei patru domni, de care se leagă contele Andrassy; toți patru sunt oameni politici însemnați, sunt măestri ai cuvântului și ai penei, trei din ei sunt chiar membri ai parlamentului. Nu le lipsesc deci nici puțința nici ocaziunea unei apărări, cu cuvân-

tul și cu peana, și suntem încredințați, că ea se va îndeplini de ei înșiși într'o formă cu mult mai perfectă decât am putea să o facem noi.

Nu ne supunem sarcinei de a esamina argumentațiunea ministrului în aceasta privință și din alt motiv cu mult mai greu. Nici una din enunțările, provocate de ministru, nu privesc politica poporului român. Nici ca totalitate, nici ca f-acțiune, poporul român n'a luat pozițiunea în conflictul constituțional, provocat de partidul kossuthist; concepțiunea statului federal »Gross-Oesterreich« este pentru masele poporului cu desăvârșire străină; »Elveția ungară«, fie în forma cum și-o închipuește dl Polit, fie în alta formă, n'a preocupat nici odată poporul român. Va să zică este vorba aci de idei politice, cari nu aparțin poporului român nici ca concepțiuni, necum ca părți constitutive a le vreunui program politic scris sau nescris. Credem pe contele Andrassy de accord cu aceste vederi, căci altcum ar fi nemotivată și cu totul neesplacabilă »deosebirea severă« ce o face între »mase« și partidul parlamentar naționalist, între »cetățenii leali și pacinici« și »asmuțatori«.

Planul distrugerii Ungariei contele Andrassy îl atribuie numai »asmuțatorilor«, nu și poporului român. Mai ales trebuie să ne intereseze deci pe noi și pe toată lumea, politica guvernului față cu »masele« față cu »cetățenii leali și pacinici«, cu mult mai mult decât politica sa față cu un număr restrâns de oameni politici, cari prin scrierile sau discursurile lor l'au indispus.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

CORBEIU.

Narațiune istorică de Ioan Slavici.

PARTEA I.

(Urmare).

II. Căsoaia.

Ana avea dreptate; puțin i-a păsat lui Corbeiu de afurisania popii: el la biserică nu umblă și cu popimea nu voia să-și facă de lucru.

Supărarea venise tocmai pentru că vre-o zece ani în urmă, când și-a zidit casa, a intrat în ea fără ca să o fi sfințit. I-s'ar fi trecut, poate, și asta, dar, când preotul a stărui să-i facă convenita sfeștanie, el a scăpat multe vorbe, care din gura unui creștin n'au să iasă, ba a zis în cele din urmă »Slăbiți-mă cu boscoanele voastre popești, care numai la prostime pot să aibă trecere!«

Peste aceasta popa nu putea să treacă cu duhul blândeței.

Chiar dintru început dar le întrase multora în minte gândul, că nu e păzită de Dumnezeu »Căsoaia«, cum îi ziceau ei fiindcă se afla, ca pădurările, la marginea pădurii, și că cei adăpostiți într'ansa n'au să fie puși în rând cu ceilalți oameni, care se nchină toate serile și afumă din când în când cu tămâie ori stropesc cu apă sfințită, ca să alunge duhurile rele.

N'ar fi trecut, Doamne ferește, în timp de noapte nimeni prin apropierea ei, dar decum să fi stat sub acoperișul ei.

Nici că era însă făcută Căsoaia, ca să poată sta ori și cine între zidurile ei.

Chiar și locul, unde-o așezase, era dosnic, depărtat de sat, o înfundătură de sub pădurea de stejari bătrâni, de unde numai spre lunca Murășului se deschidea peste grădinile din vale vedere mai largă.

Din jos de case, până la sat, se întindeau pe ambii țărnișuri ai păraiașului pometul și viia, pe care și-le împrejmuise cu înalți stobori de stejar, iar curtea, în care-și avea grajdul pentru cai, șopronul pentru trăsuri, hambarul pentru grăunțe și pivnița pentru vinuri, era închisă din toate părțile cu ziduri de peatră necioplită și păzită de patru zăvozi ținuți peste zi în lanț.

Casele ele însele numai din depărtare se puteau vedea și sămănu a un fel de cuibar de stafii și de făcători de rele, multă zidărie tencuită cu var negru, nevăruită și acum cam negrită de ploii, ferestre puține, mici și toate cu zăbrele groase, un turn pătrat și ne acoperit la adreapta, o terasă cu vederea spre Murăș în față, iar înlăuntru ganguri întunecoase, scări înguste și sucite, încăperi mici și lipsite de lumină.

Trăind în asemenea case, Corbeiu nu putea să-și găsească slujii dintre oamenii cu frica lui Dumnezeu, și cu toate că-i erau urgisiți ungurii, în casa lui numai vorbă ungurească putea să audă, căci găzdăria lui, Borbala, era o ungueroaică grasă și rea de gură, și ungurii îi erau feciorul de casă, vizitiul și randașul, care îi ziceau »kutymāju«, al cu ficat de căne, când vorbeau despre dânsul, și pe care nu-i cruța nici el când se supăra.

Nemulțumit și cu cele ce se petreceau în casa lui, el era mereu hotărât să facă altă rânduială în ea, dar totdeauna gânduri mai mari îl frământau și se amână de azi pe mâine.

Gospodăria și-o avea în vale, pe țărnișul Murășului, unde îi erau aria, șurile, grajdurile pentru boii de muncă, prășila de cai, de vite și de porci, odăile de gospodărie, precum și grădina de legume, o mare întindere împrejmuită cu gard de nuiele acoperit cu o largă streășină de spini, iar de-a lungul gardului sădise plopii, care acum erau mari și plini de cuiburi de ciori ce mai ales diminețile și serile căraiau într'una.

Infînțase aici un fel de școală de gospodărie. Luă în simbrie băieți de prin satele de din prejur, pe care îi ținea timp de doi ori trei ani și-i îndruma în ale gospodăriei, ca să lucreze apoi mai cu rost la casele lor.

Mai ales aici își petrecea viața; la Căsoaie era oare-cum în gazdă.

Nici în vale nu era însă mai ferit de supărări.

Lasă că băieții erau unii leneși și mincinoși, alții neascultători și certăreți, iar alții fărâșii la minte ori cu apucături rele, dar el mai și voia să facă 'n doi ani cecece în cinci ani n'ar fi fost cu puțință. Era dar mereu nemulțumit și cu lumea, și cu sine, ursuz migălos și aspru și tot mai mult i-se nfigea în minte gândul, că au dreptate cei ce zic, că omul e ființă neisprăvită și pornită spre răutăți.

»Umbli, — își zicea dar când vorba era să facă altă rânduială, — să scapi de dracul și te pomenești, că dai de mumă-sa«.

Deosebirea între »agitatori« și »popor« nu este o invenție a contelui Andrassy; toți premergătorii lui în fotoliu au ținut să facă această deosebire. Și precum astăzi »agitatorii« sunt prezentați ca elementul rău și primejdios, iar poporul ca cel bun și pacinic, tot asemenea s'a procedat și în trecut.

Impărțirea naționalităților în două tabere foarte inegale: una cu »agitatorii«, alta cu masele mari ale poporului, silește pe guvern să-și bifurce politica sa față cu naționalitățile, să o facă așa zicând cu două fețe: una rășboinică și înfuriată, alta pacinică și blândă.

Ceea-ce însă trebuie să surprindă pe fiecare este că guvernul *nu* se preocupă, precum ar fi firesc din toate punctele de vedere, mai ales de politica față cu masele mari a le poporului, ci totdeauna mica tabără a »agitatorilor« îi face grijile cele mari.

Contele Andrassy nu s'a abătut nici el cu o singură linie din acest drum bătut de guvernele anterioare. În zadar căutăm în lungul discurs al ministrului după un program al guvernului față cu grossul naționalităților, care, după ce îl separă de »agitatori«, este calificat și de dsa ca »credincios și pacinic«. Deabea la sfârșit, când ministrul își resumează vorbirea, ne oprim la următorul pasaj:

»Pot să rezumez politica mea față cu naționalitățile într'o singură propoziție: Voiu iubi masele naționalităților, le voiu tracta cu dreptate, »pe azmuțatori însă îi voiu persecuta cu vigoare »neîndurată«.

Această singură propoziție scurtă, care cuprinde programul guvernului, este însă și ea numai în partea a doua clară, adică în partea, care privește pe »agitatori«. Căci, deși sunt puține cuvinte pe cari le folosește ministrul, totuși fiecare înțelege ce va să însemneze, când un guvern, pus sub epitropia unei societăți cu exagerări șoviniste, își propune a persecuta pe cineva cu rigoarea neîndurată.

Prima parte a propoziției, care privește

tocmai *fondul* cestiunei, sună ca un oracol: »Voiu iubi masele naționalităților și le voiu tracta cu dreptate«.

În tot cazul acest oracol nu poate fi considerat ca un program politic nici de noi, nici de guvern, nici de altcineva, și ar fi ridicol când l'am analiză, l'am comentă și discută.

Situațiunea nu devine alta nici când ne dăm osteneala să strângem din discursul contelui Andrassy și firimițele, scăpate așa ocazional, care s'ar putea pune în raport cu programul guvernului.

Astfel contele Andrassy zice la un loc:

»Eu pentru persoana mea voiu pretinde tot »deuna, ca funcționarii administrativi să nu caute »la limba maternă pe care o vorbește cineva, nici »la descendența lui. Ei să caute cine e un cetățean credincios al statului. Voiu pretinde întot »deuna ca funcționarii să comunice cu toți locuitorii, oricărei naționalitate ar aparține, cu »dragoste și cu dreptate, și inzist în deosebi ca »funcționarul să știe totdeauna limba poporațiunii în al cărei mijloc servește«.

Nu ne legăm de accentul ce pune vorbitorul pe cuvintele »eu pentru persoana mea«, care face să se nască îndoieli, dacă părerile exprimate sunt și ale guvernului, sau numai ale ministrului; nu ne legăm de aceasta, fiindcă în decursul vorbirii sale contele Andrassy ne dă cele mai convingătoare dovezi, că părerile exprimate în pasajul citat nu sunt altceva decât *fraze oratorice*. — Precum se știe ministrul ajunge la un loc al vorbirii sale a constată, că legea naționalităților este călcată de însăși corpurile legiuitoare. Și apoi adaugă:

»Legea (naționalităților) este astăzi atacată în »Camera deputaților de mai mulți oameni politici »și se cere modificarea ei«.

»D-voastre (deputați naționaliști) sunteți de »vină. D-voastre ați pricinuit, dacă va fi de lipsă »ca această lege să fie cassată în scurt timp«.

Un ministru ori un guvern, care se ocupă cu intențiunea de a cassa legea de naționalități, nu poate pretinde nici inzista, ca funcționarii publici să comunice cu locuitorii nemaghiari cu iubire și cu dreptate și să știe limba poporațiunii în mijlocul căreia ser-

al celui ce să amăgește cu gândul c'ar putea să fie și altfel. Nevoile-l frâng și-l biruesc pe om: ne naștem — nu ca să gustăm mulțumirile vieții, ci ca să îndurăm suferințele ei«.

Aspru era el și neapropiat numai ziua, câtă vreme se zolia cu oamenii; pe înserate, când rămânea singur, inima i-se deschidea și firea i-se muia, și, dacă l-ar fi știut cum era sările, în tainicia vieții lui, oamenii n'ar mai fi zis, că petrece nopțile cu duhurile necurate și face »boscoane« cu ochianul când se urcă în turn.

Așa însă, cum el în adevăr era, îl știau numai ceice steteau sub același acoperământ cu dânsul, mai ales Berti, feciorul de casă și Borbála cea groasă care-i prinsese toate slăbiciunile și se socotia stăpână nu numai pe casă, ci și pe el.

(Va urma.)

H A Z.

Doctorul cutare ce mersese și el să vadă Expoziția din București, cum umbla pe la cele pavilioane, își scosese notițul și își făcea însemnări, spunând c'o să descrie toate cele văzute, în o foaie oare-care.

De odată încă îl întâlnește prietinel Spiridiș și-l agrăește:

— Ce faci frate doctore? Iți faci însemnări de prin expoziție? doar' nu te-ai făcut scriitor la vre-o gazetă?

— Nu, dar' îmi fac însemnările, știi, așa ca să-mi omor timpul.

— A: înțeleg, — zise prietinel, — cu bolnavii ai gătat...

vesc. Căci tocmai legea naționalităților, cu a cărei cassare guvernul amenință, regulează raporturile funcționarilor publici cu poporațiunea nemaghiară.

Putem să o spunem deci fără nici un încungiur, fără nici o rezervă și în deplină conștiință a adevărului, că guvernul, deși gata a recunoaște unele din premise, este încă *foarte departe de a fi pătruns de importanța imensă a cestiunei naționalităților*. Ca și în trecut, el și astăzi se joacă cu frase oratorice și cu vorbe goale atunci când ar trebui să-și precizeze programul și să făptuiască. El asigură majoritatea cetățenilor statului de »dragostea« și »dreptatea« sa și în aceeași clipă o lovește cu ciomagul drept în cap, îi mărturisește călcarea legii naționalităților și îi promite cassarea ei.

Guvernul persistă și astăzi în credința că-i va succeda a îneca cestiunea naționalităților prin o persecuțiune brutală a »agitatorilor«. El se înșeală pe sine când hrănește această credință și-și ia puțința a vedea că această cestiune are rădăcinile sale, mari și puternice, în însăși împregiurările firești și reale ale țării și pentru ca ea să vețuiască să se desvolte, să sporească, n'are *nici cea mai mică nevoie de agitare* și de agitatori.

Românul, care stă înaintea judecătorului său și nu înțelege nici o vorbă din toată procedura urmată într'o limbă neînțeleasă de el, nu înțelege nici sentința, acest român — fie el cel mai naiv țaran din cel mai sărăcăcios sat — n'are să-și deie el samă de »iubirea« și »dreptatea« cu care este stăpânită această țară, patria lui din moși-strămoși? Este nevoie ca să vină la acest cetățean nenorocit dl Popovici cu »Gross-Oesterreich«, dl Polit cu »Elveția unguerească« și dnii Mihali și Hodza cu »Cuvântul« lor, pentru ca să deștepte în inima lui *simțământul adâncii sale nemulțumiri*, și să-l convingă în mod măestrit că el este *străin în patria sa*, pentru care aduce din sudoarea sa amari și grele jertfe?

Crede, într'adevăr, contele Andrassy, omul învățat și luminat, că vârând pe dnii Polit Mihali, Hodza, și mulți alții în pușcărie sau alungându-i peste frontiere, »masele mari, »grosul naționalităților« nu se vor mai simți străine în patria lor? Crede într'adevăr acest bărbat de stat, chemat a conduce țara, că n'ai decât a pronunța cuvintele »iubire și dreptate« pentru a liniști multe milioane de suflete, rănite în simțământele lor celor mai nobile și mai gingașe?

Suntem pe deplin convinși, că aceasta este cu neputință, fiind că este contra firei omenești și lumești, și sperăm tare în timpul apropiat, când vor trebui să cadă paiangeni de pe ochii celor cari conduc soarta acestei țării sau să fie trasă jos masca guvernului, și când cestiunea naționalităților va intra în fasa soluțiunii sale spre binele țării și al popoarelor sale.

Sănătatea M. Sale Regelui României. *Vineri înainte de amiază a sosit în capitală dl prof. dr. Noorden, care a descins direct la palatul regal.*

Profesorul Noorden, după cum am putut afla, a rămas foarte satisfăcut de starea sănătății Augustului Sveran.

Doctorul Norden, a constatat, cu o vie satisfacțiune, că starea sănătății Sveranului s'a îmbunătățit simțitor.

Distinsul profesor vienez crede însă că dacă Majestatea Sa ar fi prelungit încă

Mergeau dar toate cum se îndrumaseră ele de ele, și liniștită era viața numai serile, după ce rămas singur, se puna să citească în biblioteca lui, stetea pe terasă de vorbă cu sine însuși ori se urca în turn, unde instalase un mic observator.

Serile senine, liniștite și luminate de lună stetea adese ori până în noaptea târzie perdit în reamintiri din zile de mult trecute, când fusese și el om ca toți oamenii.

Copilăria i-a fost tristă și lipsită de soare, dar în timpul tineretelor a avut și la Blaj, și la Viena, și la Câmpeni multe zile frumoase, ici veselindu-se cu prietenii lui, colo plâzmuindu-și planuri pentru viața lor viitoare. Neasemănat mai frumoase erau însă și mai vii în amintirea lui serile petrecute cu Elvira la lumina lunei.

Trecuseră de atunci ani și iar ani de zile, și, pornind în vâlmășagul vieții fiecare în calea sa, el și prietenii lui s'au despărțit unii de alții, iar Elvira și-a dat mâna altuia mai cu minte, pe care ungerii nu l-au scos din slujbă: inima i-se umplea de amărăciune când își dedea seamă despre aceste.

Serile luminate de lună însă el nu judecă cu minte, ci inima, nu-și mai dedea seamă, ci le simțea toate cum le simțise atunci.

În zadar, tot numai cu dânsii și cu dânsa își petrecuse partea plăcută a vieții, și în pustiul vieții lui de acum tot numai printr'înșii și printr'înșea se mai mângăia; îl întrista deci gândul, că toate au fost numai, dar nu se mai plângea de nimeni.

»Așa e, — își zicea, — în lumea aceasta, așa a fost și are să fie totdeauna, și păcatul e numai

pentru câțva timp repausul ce i-se prescrisese, îmbunătățirea stărei sănătății s'ar fi accentuat și mai mult.

Sâmbătă la orele 11 a. m. a avut loc la palatul regal un consult între d-nii doctori Norden și doctorul general Teodori.

Ambii medici au găsit excelentă starea sănătății M. S. Regelui.

M. Sa Regina României patronează o expoziție de horbote, cusături și alte lucrări naționale românești în Berlin, Stieglitzstrasse 70. »National Zeitung« laudă foarte mult gustul și dibăcia româncelor și crede că expoziția va avea ca urmare răspândirea acestor lucrări în Germania.

Comisar guvernial pentru congresul sârb bisericesc din Carloviț, după toate probabilitățile, va fi numit dr. Popovici Sándor, (sârb) secretar de stat în ministerul de finance. Sâmbătă a fost o deputație sârbă la primul ministru. Și aceasta pe Popovici l-a cerut. A mai propus pe dr. Radinovic, fișpan la Gospici și pe consilierul din Agram, Nicolaevits.

Coaliția troznește, și încă destul de tare. Înșiși »Budapesti Hirlap« (dela 16 c.) constată că »darea în publicitate a scrisorii lui Kossuth a fost o greșală. Pentru că situația noastră țesută din contradicții, crează la fiecare pas contradicții«.

Celelalte partide sunt adică supărate rău pentru că așa simt și văd: Kossuth vrea să le ia ori-ce teren. Vrea să organizeze partid kossuthist și unde până acum nici din nume nu era cunoscut.

Articolul din »Bud. Hirlap« e merit, desigur, în primul rând să dea satisfacție lui Andrassy, Széll și Wekerle, cari — o spun toate ziarele — sunt foarte supărați. Cât despre poporali, ziarele lor scriu fără cruțare contra lui Kossuth, care »și sapă colegii și își tradează aliații«.

De va merge tot așa, baraca tovarășiei dela putere are să se spargă. Doamne ajută!

Sobrania a votat două legi: una prin care oprește emigrarea supușilor bulgari în America și alta prin care oprește pe străinii din Bulgaria (au în vedere pe ovreii ruși) a cumpăra pământ rural.

Ultime știri.

Sufrajul universal. Viena, 16 Dec. *Eri s'a ținut o consfătuire intimă în palatul prințului Windisgraetz. Au luat parte cei trei șefi de partide: contele Thun, prințul Schönburg și prințul Auersperg, precum și baronul Zedig, contele Latour și consilierul de curte Lamasch, membrii ai comisiei care a lucrat în chestia reformei electorale. S'a decis că nu vor reflecta la proiectul guvernului privitor la »numerus clausus«.*

Alegerile în Germania. Berlin, 17 Dec. După știri autorizate, e sigur că alegerile pentru Reichstag se vor face în ziua de 25 Ianuarie. Toate partidele au început deja campania electorală, adresând apeluri și convocând pe alegători la adunări electorale.

»Germania«, organul centrului, scrie că în noul Reichstag, centrul va trece în opoziție. Aceasta pentru a satisface pe partizani, nemulțumiți cu tratamentul de care au fost împărțâți din partea guvernului.

Liberalii au ținut și ei adunare electorală aici în capitală. Wimmer, fost deputat și-a exprimat părerea să se alieze toate nuanțele,

toți alegătorii liberali, și să lupte uniți în contra centrului și a socialiștilor. Kassel, fost deputat, zice și el că nu trebuie făcut nicăiri nici un cartel electoral cu socialiștii, cu cari liberalii nu au nimic comun. Müller a vorbit d'asemeni contra socialiștilor și i-a acuzat că se dau în coate (se înțeleg) cu clericali.

Toți oratorii au fost aplaudați și s'a decis ca toate nuanțele liberale să lupte în unire.

Bülow a spus că dacă nu va avea majoritate în viitorul Reichstag, iar îl va dizolva!

Din România.

Congresul liberal. »Voința Națională« scrie: După-cum am anunțat, comitetul executiv al partidului național-liberal a hotărât a convoca pentru o consfătuire pe foștii membri ai senatului și ai adunării deputaților din sesiunea parlamentară 1901—1904, pe foștii prefecti și primari din timpul ultimului minister național-liberal și mai mulți cetățeni de distincțiune din partidul nostru.

Pentru această consfătuire s'au fixat zilele de Duminecă, Luni și Marți, în 3, 4 și 5 Decembrie a. c.

Intrunirile acestea vor avea loc în casele dnei Olga A. Stolojan, strada Cosma 11; intrunirea de Duminecă, 3 Decembrie, s'a hotărât a fi dela 10—12 a. m. și dela 2 la 5 p. m.

In preajma conzistorului plenar.

Ilustritatea Sa dr. Radu bunul episcop de Oradea-mare prin circularul său, emanat sub nr. 4018/1906 convoca pe toți asesorii conzistoriali la reședința Sa episcopoească în conzistorul plenar pe 20 Decembrie a. c. pentru satorirea definitivă a statutelor fondului viduo-orfanal și a fondului preoților deficienți.

Iată dară, că bunul Episcop aflând despre starea mizeră și rușinoasă în care pentru indiferențismul clerului diecezan se afla văduvile și orfanii de preoți, voește serios a pune capăt acestei stări deplorabile.

De zeci de ani domnește această stare rușinoasă în dieceza de Oradea, și deși toate corporațiunile din țară într'un mod febril au lucrat și lucrează pentru regularea penziunii văduvelor și orfanilor lor, clerul român a stat purușea nepăsător, ca un fatalist așteptând ce-i va aduce ziua de mâne?!

Și nu că n'ar fi în clerul nostru bărbați destul de luminați, nici că doară ne-ar lipsi cu desăvârșire puterile materiale spre aceasta, ci numai pentru aceea, că nu s'a aflat nime cine să ne trezească din somnul apatic în care am fost confundăți, nu s'a aflat nime cine să ne dea imbold la o lucrare mai întinsă, ci lăsați pe mâna sorții ne-am dat tot numai dela alții a aștepta mila.

Atunci când toți membrii corporațiunilor și reuniunilor din țară, materialicește merg cu pași repezi înainte, clerul diecezan, pentru nepăsarea lui și așa destul de despretinut unde ar fi ajuns? dacă bunul Dumnezeu nu i-ar fi trimis pe acest bun arhieru, care cu glasul său părintesc și plin de iubire, ne trezește din somn și ne chiamă la lucrare.

Ba, ca lucrul să ne fie mai ușor, El însuși se pune pe lucru, ne arată calea și ne spune de unde se începem?

El știe, că preotul ca părintele sufletească a poporului concrezut păstoririi sale, numai așa va putea face destul chemării sale înalte și nobile, numai așa se va putea dedica cu trup cu suflet dirgătoriei sale sublime, dacă va fi lipsit de grijile traiului vieții, și mai ales preoții români de Dumnezeu cu familia binecuvântați numai atunci când

vor ști că familia lor și după moartea lor va fi asigurată.

Din contră gândul acel infiorător, că după moarte, familia le va fi pusă pe stradă, îi frământa neîncetat, își răpește odihna sufletească, și și perd toată voia de a lucra, și nu e mirare dacă obvin cazuri când unul sau altul să uită de chemarea sa, și nu atât îi stă la împlinirea conștiințioasă a datorințelor sale preoțești, cât vînarea de averi prin ce apoi vin în colisiune cu destinațiunea lor.

De acea ca să îmbunătățească încâtva soarta clerului diecesei sale, preoților diecesani să le împărtășe gândul acesta trist, ca după moartea lor familiile lor să fie aruncate pe stradă, s'a decis bunul Arhieru a pune la ordinea zilei reviziunea fondului diecesan viduo-orfanal precum și a preoților deficienți.

Spiritul său mare a aflat că aceasta chestiune e mai arzătoare, din aceasta parte dară trebuie să fie mai întâiu asigurată clerul, căci când penziunea văduvelor și a orfanilor de preoți diecesani, și a preoților deficienți din diecesă va fi asigurată, respective regulată conform spiritului timpului modern, după norma regulării penziunii oficianților din țară, s'a făcut primul și cel mai puternic pas, pentru a se da clerului diecesan suflet de viață, a se arădica din letargia, și a fi acea ce trebuie să fie: ostașul lui Christos și părintele adevărat al poporului concrezut păstoririi sale.

După ce înaltul Arhieru în aceasta privință și-a făcut datorința, acum clerului diecesan sau mai bine zis asesorial conzistorial le încumbă datorința a cerca și-a afla modul, cum să se ducă la bun sfârșit aceasta chestiune ordinară!

De sigur fundațiunile diecesane a căror menire e acoperirea penziunii văduvelor și a celor arzătoare de preoți diecesani, nu sunt suficiente spre această, așa cum preinde spiritul timpului; dar așa știm, că afacerea fiind pertractată în conferințele preoțești districtuale în cele mai multe conferințe, s'a adus hotărârea că penziunea unei văduve să se arădice la 800 coroane pe an, și dacă fondul viduo-orfanal nu e destul, să fie taxat clerul diecesan în tot anul cu atâtea procente câte spre aceasta vor fi suficiente, pentru că clerul nu voiește a se subtrage dinaintea jertfei fie acea ori cât de mare pentru că bine știe, că dacă trebuie să jertfească din al său, pentru sine și familia sa jertfește.

Trebuie să constatăm însă, că proiectul de statute oficios, prezentat de înaltul Ordinariat diecesan pentru desbatere în conferințele preoțești districtuale, nu poate îndestuli clerul, pentru că nu ameliorează cu nimic penziunea văduvelor și a orfanilor, din contră pune în grumazi clerului o sarcină nouă, fi-va ca văduvele și orfanii din acea se aibă ceva folos.

Și totuș s'a aflat unii protopopi și preoți nu mai știm din neștiința ori din ceva interes egoistic, cari la toate au zis »dobje« și le-au primit.

Dela astfel de oameni ce pot aștepta văduvele și orfanii de preot, aceștia ar vota și sistarea penziunii numai să li-se pună în perspectivă dobândirea unui brâu roșu. Acești fel de oameni sunt o plagă pe cler, și dela aceștia în zadar va aștepta bunul Arhieru ceva sfat bun, întru rezolvarea unei chestiuni atât de importante.

Sunt însă în conzistor și oameni cu inimă bună, și dela aceștia se așteaptă îmbunătățirea sorții văduvelor și orfanilor pe preot.

Deoarece regularea penziunii este o chestiune vitală pentru clerul diecezan, în 20 Decembrie ochii clerului vor fi ațintiți la lucrul ce-l vor săvârși cei chemați la conzistor.

Vom vedea ce ispravă vor face!

Una însă e de știut, că de le va fi la suflet soarta văduvelor și a orfanilor, și vor regula penziunea acestora conform spiritului timpului modern, după norma regulării penziunii oficianților din țară, vor fi binecuvântați de săracii diecezei, la din contră blăstămul acelora să cadă pe capetele lor.

Dixi.

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebuințeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare.

Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

La întrebuințare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat. BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87—52.

Telefon 87—52.

Vorbirea deputatului V. Goldiș,

ținută în ședința dela 13 Decembrie.

(Urmare).

Valile Goldiș: Nu voesc să spun că ar fi justă acea pretențiune ca naționalitățile în raport cu numărul lor să fie reprezentate în toate oficiile. Să mi-se dea însă voie, on. Dietă, că totuși e îndreptățită dorința, ca biserica, care îndeosebi prin proiectul despre regularea salariilor învățătoarești e în cea mai strânsă legătură cu ministerul de culte, în oficiile mai înalte ale ministerului ce se ocupă cu acestea afaceri, să fie reprezentată măcar prin un fiu al ei. Cred, că dintre 3 milioane de români, doar se va găsi un patriot. (Sgomot, presidentul sună). Ar fi foarte trist, când s'ar crede, că pentru aceea nu se aplică acolo nici un român, căci între 3 milioane de români nu se găsește nici om cult, care să poată ocupa rangul de consilier de secție, sau consilier ministerial și tot odată să fie și patriot.

În șirul majorității încă sunt gr. cr. români și doar sunt cunoscuți de atari patrioți, încât în adevăr se pot mândri cu patriotismul lor. Pofțiți aplicații pe aceia, și ori și cât vor fi ei dușmani partidului nostru, noi vom fi mulțumiți cu ei, căci nu pretindem, ca dintre noi să alegeți pe cineva.

Dl ministru de culte, care nu odată a dat probă despre cultura europeană, ce-o are, va înțelege vorbele mele, căci în ministerul de culte afacerile confesionale sunt concrezute unor oameni, cari nu se pricep de fel. Nu însă din reavoință, căci nici pe lângă cea mai mare bună voință nu poate să refereze temeinic despre instituțiile unei confesiuni, dacă nu le cunoaște din fir în păr, dacă nu cunoaște modul de gândire a poporului respectiv, psihologia lui, precum ar ști cine le cunoaște toate aceste.

E acesta un gravamen vechiu față de biserica gr.-or. română. Forurile competente au intervenit de mai multe ori la ministerul de instrucție publică, ca să se numească acolo om gr.-or. român, care să aibă influință la aranjarea afacerilor și în care, firește, guvernul să se poată încrede.

Revin acum asupra altui gravamen față de biserica gr.-or. română. (Ilaritate). D-nii deputați, se înțelege, răd la acestea, căci nu vă doare. Dar pe noi ne doare. Vă rog numai la una, ca durerile fieștecăruia să le ascultăm cu bărbăția cuvenită (Aprobări).

Înainte de-a reveni însă asupra acestui gravamen îmi iau voia să vă înșir câteva date statistice, căci numai așa pot să fac lumină clară, asupra spuselor mele. După conscripția din 1900 poporul din țară după confesiune s'a împărțit în modul următor: rom.-cat. 8.198.497, reformați 2.427.232, gr.-or. 2.191.199, gr.-cat. 1.841.272, evanghelici 1.250.560, israiliți 831.102, unitari 68.857.

Și în acestea conspecte gr.-or. sunt luați împreună, ca și în rapoartele anuale statistice. M'am interesat de afaceri și din datele congresului din Sibiu am aflat, că numărul creștinilor gr.-or. români e de 1.738.896. Să vedem cum ajutoară guvernul aceasta biserică și plângerile întru cât au bază. Reformați și luterani sunt în țară 3.686.092 deci 21% gr.-or. 13%. Din ajutorul de stat bis. gr.-or. capătă de tot 200.000 cor. iar reformații și luteranii 3 milioane de cor. Deci de zece ori mai mult decât s'ar cuveni după raportul numeric. (Sgomot). Gravamenul e și mai învederat, dacă luăm în socoteală numai bis. gr.-or. română. Ea capătă 98.000 cor. ajutor de stat, și anume: metropolia din Sibiu 50.000 coroane, dieceza Aradului 20.000 coroane iar cea din Caransebeș, 18.000 cor. E de observat, că din cele 30.000 cor. ce se dă pentru dieceza Aradului, se detrag deja de 10 ani, câte 6000 cor. anual, sub titlul de leafă pentru oare-care catichet din Timișoara, ce însă n'are nici un înțeles, căci biserica nu capătă ajutor pentru scopuri de catichisare.

1.738.896 de suflete române, capătă deci un ajutor anual aproximativ ca jidanii, cari în bud-

get figurează cu un ajutor de 92.000 cor. Capătăm mai puțin decât 68.551 unitari, care se împartășesc de un ajutor de 115.800 cor. (Strigăte: Sunt buni patrioți!)

Sunt în deplină convingere, că dl ministru văzând că acestea gravamene sunt adevărate și că dorințele noastre sunt juste și drepte va afla modrul să le lecuiască.

Nu trebuie trecut cu vederea, că cea mai mare parte a poporului român aparține bisericii gr. or. și e învederat, că doar nici un popor nu stă în așa strânsă legătură cu biserica sa ca și cel român. Dacă dl ministru va sana plângerile bisericii gr. or. și gr. catolice române, ce nu va costa mari jertfe, îl asigur, că și poporul român îi va fi recunoscător; se va întări în poporul român convingerea, că în aceasta țară fiește căruia i-se dă ce i-se cuvine, și atunci și poporul român se va purta cu aceiași dragoste față de patrie și de stat. (Mișcare în stânga și în stânga extremă. Prezidentul sună).

Cred, că e în interesul guvernului, ca să aducă pe cetățeni în legătură cât mai strânsi cu patria și instituțiunile ei. (Aprobări în mijloc).

În câteva cuvinte trebuie să fac amintire și despre știință, căci și aceasta aparține instrucției publice. Și în adevăr, în țara noastră nu prea este știință, on. Dietă, și aceasta ne servește spre marea durere.

O voce (din stânga): Aceasta o spui numai dta!

Vasile Goldiș: On. dn deputat zice, că aceasta numai eu o spun. Imi voi lua voia să citesc referitor la aceasta un articol de fond din organul cel mai de frunte al coaliției. (S'auzim!) »Budapesti Hirlap« scrisese în vară următoarele: »Să aruncăm o reprivire asupra așa numitei literaturi științifice. E bogată literatura noastră didactică; îndeosebi profesorii nostri dela școlile medii au produs o atare literatură, ce la alte popoare abea se găsește, dar cărțile școlare n'au nici o valoare.

»Dacă voim să facem scrutări științifice în ori care ram al științei, vom observa în mod uimitor, că afară de limbistică și istoria patriei, nu ne putem folosi de produsele științifice maghiare, ci trebuie să răcurgam la limbă străină«. (strigăte în dreapta: Cea românească!)

Aceste vorbe corespund adevărului. Și să-mi credeți, că aceasta o pot constata numai cuprins de durere și mi-ar plăcea foarte, dacă viața publică maghiară ar fi pătrunsă de spiritul științei, căci atunci în jurul dreptății s'ar da luptă numai cu armele științei și îndeosebi noi, minoritatea, care în adevăr credem în dreptatea cauzei sfinte ce servim, ami îi scutiți, ca în contra noastră să întrebuițați și altfel de arme decât cele ale dreptății și științei (sgomot).

Lengyel Zoltán: Da, dar reciproc!

Vasile Goldiș: M-aș foarte bucura deci, dacă viața științifică maghiară ar lua dimensiuni tot mai mari. (sgomot).

Markos Gyula: Nu noi lucrăm contra voastră, ci voi contra noastră! (sgomot!)

Prezidentul: Rog pe dl deputat Markos, să nu conturbe pe orator!

Lengyel Zoltán: Aici în lăuntru vă place să jucați rolul mielului! (S'auzim! s'auzim! Prezidentul sună.)

Vasile Goldiș: Dacă astfel s'ar schimba relațiile, atunci în adevăr am putea să discutăm sine ira et studio. (sgomot.) E interes obștesc ca să atrag deci atențiunea dlui ministru și asupra acestui lucru. Și regret din cale afară, că în acea monumentală vorbire chiar despre aceasta n'a făcut dl ministru nici o amintire (sgomot.)

(Va urma.)

Reuniunea de cântări din Beiuș.

Vorbirea dlui dr. I. Ciordas.

Din încredințarea comitetului, pe care l'ați pus în fruntea reuniunii de cântări, mi-am luat voia

a convoca pe ziua de azi adunarea generală a reuniunii, cu scopul de a vă raporta despre activitatea noastră din anul trecut, iar de altă parte a ne sfătui asupra chestiilor, cari ne preocupă și așteaptă deslegare dela adunarea generală.

A trecut un an de zile dela înființarea reuniunii de cântări, și după un an de muncă sosit-a vremea să le adunăm într'un mănunchiu roadele muncii noastre, să ne facem bilanțul și să ne dăm seamă: ce am lucrat și ce am neglijat, ce am profitat și am pierdut? Cu bilanț duplu datorim adunării generale. Unul este bilanțul referințelor și succeselor morale ale reuniunii, iar celalalt al celor materiale. Vă rog a ne urmări cu atențiune și controlul binevoitor al DVoaste la prezentarea acestor bilanțuri și Vă rog a ne scuza pentru eventualele greșeli, nedespărțite de greutățile începutului.

Deschid ședința și totodată îmi iau voia a Vă raporta despre activitatea și rolul și însemnătatea reuniunii noastre, descopciind din raportul meu bilanțul financiar, despre care va raporta dl cassar.

Doamnelor și Domnilor!

Soartea noastră îmi reaminteste soartea fraților orfani, cari rămași de mici fără tată și fără mamă, au ajuns sub grija tutorului dimpreună cu moșia lor moștenită dela părinți. Tutorul a risipit averea, și pe când cel mai mare dintre frați a ajuns la vrâstă și a început să lucre el în partea lui din moșie, tutorul ere bogat și puternic, iar orfanul majorean sărac și slab și înzadar s'a silit, înzadar și-a vărsat toate puterile în ogorul înțelenit, căci singur nu biruia cu stricăciunea anilor de tutorie.

După multe sforțări însă ajunsese el a fi tutor peste frații săi și preluând economia întregii moșii rămasă de părinți, cu spriginul fraților săi, lucrând împreună pentru scăparea averii comune, în scurt timp s'au recules și au ajuns să vadă roada muncii lor, belșug și economie înfloritoare.

Frați orfani, fără părinți ne-am trezit și noi, *poporul român* pe acestea plaiuri. Bogăția nespus de mare a inimelor și a sufletelor noastre, tăria brațelor noastre, multă și lungă vreme s'au risipit și până ce alții s'au întărit, noi am scăpat din puteri, interese comune, pe lângă cari ne-am fi grupat, nu am putut câștiga, și în lipsa acestor copcii ne-am înstrăinat unul de altul, ne-am rupt în serviciul intereselor singuratiche egoiste, dar astfel dismembrați nici în direcție particulară nu am putut progresa. Ajunsese însă majorean frațele cel mai mare, și preluând tutoria, ne-a chemat pe toți întru ajutor pentru apărarea averii comune și pentru desvoltarea ei!

Fratele majorean este: inteligența românească, iar frații ei sunt: cărturarii, industriașii, poporul sărac și cerșitor, iar averea comună pentru a căreia înfloriri umăr la umăr trebuie să lucre acești frați, copia ce-i înlănțuește într'un singur trup este — *cultura românească*! Noi cu toții ne întălim în ogorul ei, fiește-care după puterea sa ară câte o brazdă, ca apoi de roadele muncii noastre să înflorească moșia comună, pe care noi o întărim și care mai târziu pe noi ne va întări.

Modesta noastră reuniune, ea încă a arat până acuma trei brezde în ogorul vieții noastre culturale. Abia, că și-a știut pronunța numele, tinând de tot, a arat prima brazdă în presara de Sân-Vasiu a anului trecut, și în urma acesteia văzutam frumos, mult promițător înflorind înfrățirea cărturarilor din Beiuș cu masa inteligentă, înțelegătoare și mândră a meseriașilor nostri.

Ne-am înfrățit, ne-am cunoscut și am înțeles porunca vremii, că dacă vrem să ne fericim în masă și particular, mai nainte de toate o bază solidă trebuie să creăm sub picioarele noastre, care ne nutrește, ne întărește și acelaș cuget și acelaș sânge varsă în vinele noastre! Nu trebuie să descriu eu succesul primei noastre pasiri, căci succesul, rezultatul stă înaintea ochilor DVoaste și acesta e faptul, că atât de strâns

HACKENDRE arhitect cu dipolmă și măestru zidar.

Cancelarie specială: Arad, strada Kápolna nr. 4.

este mănunchiul nostru a coriştilor, deosebirea de clasă atât de adânc sunt delăturate unele dintre noi, cugetul și simțul nostru în așa mare măsură e solidar, încât nici celea mai scârboase orientate nu ne pot desființa!

A doua brazdă arată că reuniunea noastră se batează din a doua zi de Rusalii. Aceasta a fost prima noastră încercare de a-l trage mai aproape de sânul nostru pe înstrăinatul frate, pe orfanul popor, atunci am rostit primul cuvânt, cu care chematu-l'am în slujba culturii românești să stea alături de noi!

Încercarea noastră n'a fost deșartă, graiul nostru nu a sunat în pustiu, căci văzutu-i-am pe frații noștri cu căldură și încredere privind la noi, împreună ne-am veselit și le-am admirat smaragdele desgropate din ogorul înțelenit al culturii noastre.

Împreună am vărsat lacrimi de bucurie la auzul «Ano Lugoiano» și al celorlalte cântări, — și la săriturile zburdalnice ale fătoșilor călușeri. Am învățat, d-nelor și d-nilor, cu prilegiul acestui concert, că cea mai directă și scurtă cale, pe care poți trece poporul între șanțurile culturii românești — este cântarea. Ea este comoara lui sfântă de jale, — ea poartă ferecate durerile noastre, și în graiul ei plânge și n'are repaos amarul nădejților moarte... Cântarea pătrunde la inimă, și o masă mare dacă vrei să cucerești, cucerește-i inima și atunci totul ai câștigat!... Dacă vrem să vedem poporul lângă noi, în silințele noastre culturale pentru dezvoltarea limbei și a literaturii, să-i învățăm *doinele și cântările, căci acesta este graiul poporului*, prin graiul acesta ne va înțelege, și prin graiul acesta se va potenta conștiința, demnitatea lui și mândria de limbă și originea lui! Iată rostul și totodată direcțiunea pentru ce îndrău trebuie să-și dezvolte reuniunea noastră activitatea. Nu cred să fie nimeni între noi, care nu și-ar ține de sfântă datorință a lucra în această direcție pentru salvarea averii noastre comune — a culturii noastre unitare, căci nu e individ vrednic de numire de om și român, cine nu-și împlinește această datorință, prima linie față de sine, de a-și nobilita sufletul și a-și adăpa inima în izvorul culturii românești, — de-a face parte în reuniune cu scop atât de sfânt și mare, cum este reuniunea noastră!

D-nelor și d-nilor! Zilele memorabile de 27, 28, 29 August a. c. vor fi vecinice și neperitoare dovezi pe lângă dreptul de existență al reuniunii noastre, pe lângă trăinicia ei, — dar totodată dovezi pe lângă *meritul aceluia, care a ținut de barnele plugului, când s'a arat a treia brazdă, care nu muncă neobosită, cu zel sfânt, cu abnegațiune și cu atâta jertfă*, ce trece puterile omului de rând, a vărsat viață, sânge și simțământ, încredință și disciplină în reuniunea noastră. — Zilele petrecute la expoziția generală din București vor fi amintiri neșterse pururea pentru reuniunea noastră și pentru vrednicul ei conducător: *Ioan Bușița*.

Nu trebuie să vă desfășur eu rezultatul reuniunii noastre de cântări, ajuns în vârsta ei abia de un jum. an, — căci aplauzele frenetice din scenele romane, — diploma de recunoștință, medalia de aur a reuniunii, și separat cea a dlui Bușița, ne dau o putere și curaj cu mult mai mare decât cuvintele mele slabe!

D-nelor și d-nilor! Iată pagina activelor din bilanțul moral al reuniunii noastre, — ș'acum să vă prezint și pagina perderilor!

Trebuie să vă raportez despre o pierdere, ce ne amenință și pentru a cărei delăturare cu îndădăritul trebuie să ne unim, — cu atât mai vădit, deoarece pierderea aceasta ar tăia adânc în reuniunea noastră. Înaltul ministru a aflat anume de bine a-i *interzice* dlui Bușița de a stă în fruntea conducerii corului, din motiv: pentru insinuările malițioase contra reuniunii noastre, în urma rolului și splendidului succes dela București!

Mă restrâng de astă dată numai la constatarea faptului, căci chestia aceasta vom pertracta-o mai la vale.

Acum d-nelor și d-nilor, Vă rog a pune la cumpănă lucrările reuniunii noastre, și cred, că îndestulirea și recunoștința D-Voastre vor fi o nouă răsplată pentru toți aceia, cari pe aceasta cale muncesc în ogorul culturii românești!

Iar D-V. frați și surori coriste priviți cu mândrie la bilanțul prezentat, — căci și viitorul îndepărtat cu admirație va urmări faptele voastre. Dați-mi voie însă să Vă avertizez într'o privință.

Despre Orfeu se zice, că atât de frumos a cântat din liră, încât auzind de el zeita infernului și delectându-se în cântarea lui, i-a dat voie, ca pe soția sa trecută din viață, s'o readucă din infern; i-a poruncit însă, că pe calea spre lumea vieții să nu se uite îndărăpt. Orfeu însă îmbătat și încrezut de atâta grație nu și-a învins patima curiozității, ci a privit îndărăt, și drept pedeapsă a urmat, că și-a pierdut nevasta, și înzadar a umblat să o câștige, nu a mai aflat-o...

Să nu ne încredem și să nu ne lăsăm ademniți de succesele ajunse; să nu ne îndestulim cu ceea ce am făcut până acum, căci numai la începutul începutului suntem, ci să lucrăm împreună umăr la umăr, altminterlea ne vom perde unul de altul, ne vom înstrăina unul de altul și urmașii noștri numai ruine vor găsi.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 17 Decembrie 1906.

— **Altul la rând!** În ziua de 15 Dec. s'a dezbătut la curtea cu jurați din Timișoara procesul pornit împotriva învățătorului *Daniel Ilicescu*, pentru că la 25 Aprilie însoțind pe dr. *A. Cosma* candidat de deputat în cercul Făgetului, în comuna Surducul-mic a ațâțat împotriva ungarilor. Cu adevărat d-sa a apostrofat numai pe ovreii Singer Jenő din Surduc, care-l întrerupsese când *îndemna pe români să țină cu românii*. A spus să nu asculte de ovrei, cari vin în sat cu fluierita și se îmbogățesc în câțiva ani.

Curtea, presidiată de Salacz Béla, fiind procuror Vaniss Dezső, jurații toți unguri, iar apărător Szuló Ernő, a osândit pe acuzat pentru ațâțare contra confesiunii la 14 zile temniță și 20 coroane amendă.

— **Gimnaziul din Caransebeș** începe să preocupe zilnic pe «patrioții» din Banat. Astfel în numărul său dela 15 c. «Temesvári Hirlap» publică o corespondență, scoțând la iveală că la gimnaziu va fi obligator și studiul limbei române. Și lucru curios: nu strigă că e batjocorită cultura și nația maghiară, nici că s'a tradat țara — dacă se va învăța și limba românească. Numitul ziar cere numai un lucru: «Orașul să fie păzit de contra-banda agitațiunilor daco-române».

Pentru care sfârșit, zicem noi, d'odată cu deschiderea gimnaziului să se întemeieze acolo și o cazarmă de — *finanți!*

— **Oameni, nu tufă.** În vorbirea sa de Joi deputatul român V. Goldiș arătase cât de mult șovinismul exclusivist îndepărtează statul ungar de adevărata cultură. A doua zi a vorbit un Simkó Feri oare-care. Intre altele, el s'a plâns:

«Direcția din străinătate ne-a spurcat întreaga viață culturală. Influența se poate simți și în ce privește instrucția *desemnului*. Modernismul d'acum în instrucția artistică însemnează a pune cu cracii în sus mintea sănătoasă».

Vorbește Simkó din experiență proprie: el într'adevăr stă pe moalele capului, altfel n'ar vorbi asemenea stupidități! Auzi: curata viață culturală maghiară a fost spurcată de curentele culturale din apus! Ceeace se observă și la — *desen!* Intr'adevăr, s'au stricat rău artiștii «patrioți»: nu

toți desenează... *tulipan!* Trebuie închise școlile de arte cari se abat dela programul — patriotic.

Dar nu s'a isprăvit cu atâta prostie, ci d'alde Simkó îi pune vârful prin următoarele «kiszolás»-uri patriotice:

«Este a se atribui *șovinismului nostru slab*, că în școlile elementare tot se mai învață limba germană!»

Pe semne Simkó numai atunci se va simți șovinist tare, când va declama «Talpra magyar» în — balamuc!

— **Regele Norvegiei** a plecat deja din Londra spre Germania. Până la gară a fost însoțit de regele Angliei, prințul de Wels și soția și de toți membrii familiei domnitoare.

— **Din Caransebeș** primim următoarele șire interesante:

«Publicul român a fost surprins mai lunile trecute cu un fel de apel în care domnii dr. E. Daian, Teodor Câmpean-Prigor, dr. P. Ionescu și D. Voniga (cine Dumnezeu i-a știut astfel aduna?) făcea cunoscut că vor înființa aici o tipografie și librărie, «Minerva». Lunile au trecut însă fără ca din tipografie să se fi ales ceva. Se vorbește însă că unul dintre cei sus arătați, (ghiciți *care?*) chiar acum tratează cu dl *Burdea* pentru înființarea unui jurnal *românesc guvernamental*. Numai locul nu e încă hotărât unde să apară noul ziar, timpul ar fi: dar de sfintele sărbători».

Idee n'avem cine dintre cei mai sus înșirați ar fi capabil a face asemenea lucru! Dl dr. Ionescu, nu-s decât puține zile de când a declarat în foaia sa că *nu aprobă politica dlui Burdea*, ci este membru al partidului național. Ceilalți purtători de reverendă, din mai multe motive, nu credem că sunt socotiți chiar de dl Burdea capabili a-i face asemenea servicii politice.

Și totuși, știrea ne-o trimite un caransebeșan care știe ce se petrece pela *comunitatea de avere*, căci d'acolo e vorba să fie dirigiată politica guvernamentală română. Dl Burdea și-a pus gând mare: *să stăpânească întreg Banatul*. Zice însă un proverb unguresc: «Ki sokat markol, keveset fog»...

— **Pentru sufragiul universal.** E cunoscută lupta, ce s'a pornit în Anglia pentru sufragiul universal. Femeile, ca și lor să li se dea drept de vot, fac mari demonstrații. Una mai recentă a fost pusă la cale fără să fi bănuț măcar poliția Publică mult s'a adunat înaintea parlameatului. Acolo au început să ține vorbiri. Poliția nu mai târziu a prins de veste când apoi au fost trimiși la fața locului 50 de polițiști, cari au împraștiat pe cei de față. Cinci femei și un tânăr au fost deținuți.

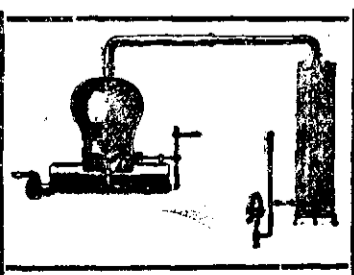
— **«Munții Rodnei»**, studiu geografic, întocmit pe base geologice, — este titlul unei cărți (estras din Buletinul Soc. Geografice Române, *București*) scrise de dr. *Vasilie Meruțiu*. Este o contribuțiune valoroasă, rezultatul muncii îndelungate, și va fi consultată cu folos de toți cei ce se ocupă cu studiul geologic și geografic și vor să cunoască mai dinadins părțile nordice ale Transilvaniei.

Cartea (de 108) pagini nu este însă numai o expunere științifică, ci autorul, fiu al acelor ținuturi, face și o espunere istorică și un tablou cultural al patriei sale mai restrânse și termină cu duioase cuvinte la adresa țării pe care și din depărtare o iubeste.

Nagy Pál,

măstru căldărar în Budapesta

V. Váci-ut, nr. 64.

Căldări și recuzite de aramă roșie pentru ferberea spiritului, cognac, licher, comină și drojde.

Pregătirea verigelor (catene) de fer. Mare magazin stabil pentru aranjamente de băi (scalde). Aranjază și prevede cu cele trebuincioase tot felul de fabrici. Vase de aramă pentru hoteluri și restaurante; pentru ferbere de cafea; căldări pentru spălat și pentru vatra focului (sparchet) în cuină. Raporturi și cinctură cu prețuri foarte moderate.

— **»Numerus clauzus«**, Se pare că s'a aflat mijlocul pentru asigurarea și în Casa Seniorilor din Viena a *sufragiului universal*. Comitetul delegaților, se știe, a respins proiectul, e aproape sigur însă, că în plen acesta va întruni majoritate. Guvernul a primit adecă împuternicire dela coroană să presinte un proiect de lege în virtutea căruia se stabilește că numărul membrilor numiți de Coroană în Casa Seniorilor nu poate trece de 180. În schimbul acestei legi, Casa Seniorilor nu va împedea nici ea ca parlamentul, aleșii poporului, să ducă la îndeplinire sufragiul niversal.

»Népszava« înregistrând negocierile ce se urmează în privința asta, scrie:

»Dorința Impăratului Austriei și de astădată se potrivește cu interesele poporului«.

— **Fac pe năbădăioși**. Se știe că în urma propunerii d-lui dr. Erdélyi, medic în Orăștie, Asociația a primit să vândă niște mărci în favorul fondurilor sale. Mărcile s'au și pus în circulație. Costă 5 fil. una. Poartă insignele S. P. O. R. și tradiționala lupoaică. Asta-i doare rău pe »patrioții« dela »Erd. Hirnap«. În numărul lor dela 14 c. combat deci violent ca posta să nu transporte scrisori cu asemenea mărci cu »tendință română«.

Dar kulturegyeturile și »tulipán szövelés«-urile au drept să-și facă mărci cu tendință — ungurească?

Peste tot, ori ce reclamă e permisă și dacă punem și mărcile statului, posta trebuie să transporte, ori cât le-ar dispăcea asta șovinștilor din Cluj.

— **Burdia și Birăuțiu**. »Az Ujság« dela 16 c. publică un lung articol intitulat »Scandalul unui jurnal român«. Arată cele întâmplare la »Poporul Român« din Budapesta: legăturile d-lui Birăuțiu cu dl Stanca, cum a scăpat de cele trei procese, cum drept preț al intervenției sale, dl Burdia a vrut să pună mâna pe ziar, i-a și dat d-lui Birăuțiu 14.000 coroane, dar în cele din urmă a intervenit dl dr. Vlad, care din însărcinarea deputaților nostri a intrat el în negocieri și pentru a asigura proprietatea »Pop. Român« pe sama clubului național român, a dat d-lui Birăuțiu bani și a cumpărat foaia.

»Az Ujság« povestește textual:

»Birăuțiu a luat banii dela Vlad înainte cu două săptămâni și însoțit de avocatul seu dr. Bedő Mór s'a dus la Burdia, să-i înapoieze banii. Burdia văzând că Birăuțiu a stricat contractul și vrea să-i înapoieze banii, s'a indignat grozav.

— Șarlatanule, i-a zis, o să-ți arăt eu ție, și nu a vrut să primească banii. *Ci a doua zi a făcut arătare la poliție contra lui Birăuțiu pentru înșelătorie*. Acesta a și fost citat pe azi la poliție de căpitanul Marinkovich, dar căpitanul a fost silit să-l lase liber, pentru că Birăuțiu a declarat că nu a vrut să înșale, deoarece vrea să-i deie lui Burdia banii îndărăt. Banii au și fost depuși la judecătorie de avocatul dr. Bedő Mór. Căpitanul de poliție Marinkovich a ascultat azi și pe Burdia și pe mâne a citat și alți martori. Burdia e supărat pentru că Birăuțiu, pe care l'a scăpat de procese, l'a păcălit. Iar Birăuțiu e fericit, că nu va avea procese și în foaie va face iarăși vechea politică«.

— **Anchetă**. Nu-i umblă bine planeta lui Barabás. În Arad mai zilele trecute l'au trântit din delegația consiliului municipal, la o oră după-ce i-au predat diploma cetățeniei de onoare (fusese ales pe când era deputat al Aradului!) Iar acum se scrie din Budapesta că în contra administrației Grădinei Zoologice d'acolo s'a pornit anchetă. Sunt denunțări — și chiar probe — că acolo se fură l'Va fi genat Barabás, presidentul acelei cinstite companii.

— **Despăgubire pentru catastrofa dela Hollod**. Direcția C. F. M. a luat hotărârea să dea o despăgubire de 20—20 mii de coroane, nenorociților rămași după catastrofa dela Hollod.

— **Memoriile lui Hohenlohe** continuă să facă încă senzații. Astfel, între altele, scrie că la 1893 papa Leo XIII a cerut dela Impăratul Germaniei 1/2 milion franci pentru scopuri bisericești. În schimb se obliga a căuta să înduplece

pe clericali din Reichstag să voteze sporul bugetului militar. Impăratul a pretins însă ca întâi clericali să voteze, ș'apoi va pune la dispoziția papei suma dorită.

Papa a cerut încredere necondiționată, Impăratul n'a acceptat și cei 500.000 franci, »filiarii sfântului Petru«, n'au văzut Roma!

— **Nenorocire**. Generalului Nogi i-s'a întâmplat nenorocire. Când călărea, a căzut de pe cal, perzându-și simțirile. E în primejdie de moarte.

— **Schilavii statului**. În tot anul se discută chestia, ce ar trebui să facă societatea, ca schilavii grozav mutilați să nu bage groază în publicul de pe stradă, căci în adevăr groaza față de acești nenorociți e atât de mare, încât publicul ocolește a se întâlni cu ei, și nu le dă nici elemozina, decât se împărtășesc cerșetorii de rând. De mult se simte lecuirea acestui rău prin întemeierea unor institute de binefacere, în care să fie acești nenorociți internați și îngrijiți. Căci ar fi și o faptă de umanitate și creștinească să fie acestea puși la adăpost și scutiți de mizeriile provenite din neputința lor. Și de ce? Vom vedea și din următorul caz. În Berlin un schilav a fost pedepsit la închisoare pentru violarea persoanei autorității. Înaintea judecătoriei acest neputincios a fost foarte iritat. Dle jude — așa s'a apărut nenorocitul — pregătesc cutii, am căutat de lucru în toate părțile, am documente, din care se vede, că m'am priceput de minune la meșteșugul meu și numai în urma unei nenorociri am devenit neputincios. Dar cui îi trebuesc? Cine are nevoie de un atare muncitor, când găsesc alții robuști și sănătoși? Am voit să cerșesc, căci n'aveam nici o bucată de pâine și pentru aceasta m'a atacat un polițai, nu m'am lăsat însă, ci l'am amenințat cu ciomagul. Cei din comuna mea mi-au spus, să plec la oraș că acolo pot cerși. Religia nu mă lasă să mă sinucid, dar dle jude, dta ești om cuminte, spune-mi ce să fac?... Judele a dat răspunsul... Șese săptămâni închisoare a căpătat nenorocitul fiindcă nu vrea să moară de foame.

— **Săpun de vioarea de Parma**. Sub aceasta numire de câți-va ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioarele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mână de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil. 3 bucăți 2 cor. 20 fil. Pregătește: Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă. Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugos în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Apa amară „Igmandi“** alui Schmidthauer e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocal, delătură definitiv ori-ce boală de stomac și astfel împiedecă răspândirea boalei în organizația corpului. Aceasta apă nu numai te mântuie de boală, dar dezvoltă pofta de mâncare.

— **Kerpel Izsó**, librar cu bun renume din Arad, recomandă cele mai noi hârtii de epistole, aparatele de ars lemne și de aplicat pe catifea, de cea mai aleasă manufactură, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești Arad, strada Weitzer (palatul minorității).

— **Nu mor porcii** nici nu se îmbolnăvesc dacă se întrebuițează pravul pregătit de farmacistul Kun István din Hajduszovot De aceea se nu pregete nime a cumpăra acest prav. Mai pe larg între inserate.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 16 Decembrie.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (100—kg.)	7:40—7:41
Secară pe 1907	6:57—6:58
Orz pe 1907	7:40—7:41
Cucuruz pe 1907	5:17—5:18

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907	7:42—7:43
Secară pe Aprilie 1907	6:59—6:60
Orz pe 1907	7:47—7:48
Cucuruz pe 1907	5:19—5:20

Poșta Redacției.

S. Oprean. *Beiuș*. Se vor publică în n-rul Crăciun.

P. Chiu, *Partoș*. a) Pe baza statutului Organizației b) Da, dacă sunt români gr.-or. c) Dacă su Sârbi, nu.

I. C. în *Bundorf*. Dacă obștea satului (măritate) este împotriva, nu se poate face. Trebuie negreșit să vă luați un avocat român credincios, care să facă apelata cuvenită. E chesingasă, trebuie a se lucra la vreme și isteț.

Poșta Administrației.

D. C. p. *Sibiu*. Am primit 20 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1907.

Ioan Fântână, *Cluj (Kolozsvár)*. Am primit cor., ca abonament până la 1 Iulie 1907.

Redactor responsabil Sever Bocu.
Editor-proprietar George Nichin.

Ce este de neînțeles

și mai mult de condamnat decât ca simțindu cineva bolnav, să nu facă nimic spre însănătoșirea sa. Lucrul cel mai mic i-se pare greu și cepe a pierde curajul de viață. Aci este mișcul cel mai bun, *Emulsiunea lui Scott* preparată din untură de pește medicinală, var și natron fosforiți care întărește corpul și sistemul nervos. Părțile constitutive ale Emulsiunii lui Scott sunt din cele mai bune calități un mijloc de iritare neîntrecut, care produce curând forță de viață.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* veritabilă este brevetată: «un om, cu poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta și mișându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, «Városi Gyógyszertár»

BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original G. 2/3

Se află în fie-careapotecă.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«:

Chestiunea de naționalitate

De Br. Eötvös József,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri poșta

KUN JOZSEF,

giuvaergiu și orologier

ARAD, piața Andrássy nrul 1

Atragem atențiunea publicului aradan din provincie a cerceta

Prăvălia mea de juvaerice

care pentru sezonul Crăciunului e asortat bogat cu articoli de briliant, diamant, aur și argint.

Fortare de a cumpăra eschisă

Prețuri fixe și moderate

Cerând încrederea și spriginul onor. publicului rămân cu stimă:

KUN JOZSEF

Oroloage Precisions de buzunare.

Almanachul „Petr. Maior“	Cor.	1-80
Manegutu: „Reunirea Romanilor“	„	4-—
Popescu: „Petru Cazacul“	„	1-60
Păcățianu: „Principiile politice“	„	2-—
dtto „Libertatea“	„	2-—
Chendi: „Ioan Botezătorul“	„	1-—
Puşcariu: „Juvenilia“	„	1-60

PILCZ IRMA
 pregătitoare de corsete
 Arad, Deák Ferenc-u. 2.

And se înşală damele mai tare?
Dacă îşi comandă corsetele lor prin colportătoare!
 Căci în casurile cele mai dese nu sunt bune. Pofiişi şi osteniţi până la mine, unde se pregătesc croinzile cele mai la modă şi cele mai potrivite.

Cer deplina încredere a prea stimatelor doamne foarte ieftine.
 cu toată stima

TISLER VAZUL pavagiu

Arad, strada Radnai 24
primeşte orice muncă de pavare

apoi
 fac plăci de beton, canaluri de beton fundamentate pentru uscarea pământurilor umezi, primesc orice construcţii de pământ în condiţiile cele mai avantajoase şi în preţurile cele mai ieftine.

Arangeamente de luminat Acetylén

cu baterie independentă, cu aparatul brevetat „Lux“. Desvoltătoare fără manuire, automate, sistem cu carbid .. în apă fără orice primejdie. ..

Arangeamente de lumină electrică şi de transmisiuni.

Specialitate: Baterii mici independente (Eletrogene) pentru oraşe, castele, hotelurile, mori şi case private. Manuire nu este, preţuri ieftine. ..

O lampă aprinsă de 16 lumini costă pe oră 1 fil., o putere reală de cal costă 6 fil.
Motoare: de benzin, gaz, de oleu ect. pentru orice scop.

Fejér és Schmidt

BUDAPEST, Eötvös-tér 2.

Premiat laex poziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TÓDOR

parchete, mozaic, lac, curăţitor de praf

ARAD, Edelspacher-utca nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă **lacul său pentru parchete**, inventată de el însuşi şi întrebuinţat de ani de zile, care s-a deosebit nu numai prin culoarea sa frumoasă şi trainică, dar şi prin uşoara lui aplicare. Înainte de întrebuinţare dăm bucurosi oricui instrucţii asupra întrebuinţării. Primeşte lăchirarea parchetelor pentru a-le feri de praf în preţurile cele mai avantajoase atât aici în localitate, cât şi în provincie. O încercare va convinge pe oricine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui din străinătate.

Preţul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzători en gros vor avea reduceri. Periile trebuitoare să vind cu preţurile cele mai avantajoase.

„Laboratoire Cosmetique Matilde“

Contra catharelor cele mai învechite a le **ofticeii**, mai folositor e decât ori şi ce altele **sirupul de brad Castillio**. Alină tusa, încetează asudările de peste noapte, patentează apetitul bolnavului, încetează scui-parea de sânge. Preţul unei sticle 2 cor. 40 fil. In casuri de tot grave şi pilulile „Guajacolin“ o cutie 4 cor.

47 Kigr. cântărea dl Dr. Gera Attia din Volsánka, care din tuberculoasă s'a vindecat prin sirupul de brad Castillio şi de sirupul Hypophosphat

s'a îngrăşat de 120 Kigr.

Pentru anemici, femei în galbinare, pe cari îi doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbesc puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent îi doare capul slabilor, cari doresc că se îngrăşe şi în t'rească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat de mai mulţi medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoştinţă în schimbul timbrelor de trimetere pot da ori şi cui.

Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de brad Castillio al D-tale a folosit foarte ficei mele bolnavă de consumţiune, rog cu reînţoarcerea poştii încă două sticle. Nandrássy D. Mihály, preot, com. Gömör, Restér, u. p. Ochtina.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela D-ta **sirupul Hypophosphat**, recunosc că şi în cenusă se găseşte mărgăritar. Ori şi cui pot recomanda cu conştiinţa liniştită medicamentele D-voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poţi lucra pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera, preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuş.

Fără mercuriu şi plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriţi o faţă curată, frumoasă şi ramena să-ţii delături pistrui, petele de ficat, so întrebuinţezi

CREMA-ALIFIA- 1 coroaună.
 SAPUNUL MATILD 1 cor. 60 f.
 PUDRA 80 fileri.
 1 coroaună.

Dacă nu foloseşte, preţul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege şi sprijinit pe stat) este o invenţie epocală pentru economii. Cine o întrebuinţează după îndrumările prescise: porcul scapă şi de boala cea mai primejdioasă şi că cele scrisă nu formează reclama, mă îndătoresc se dau preţul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuinţând acest prav, porcul, totuşi o murit. — O cutie 2 coroaune.

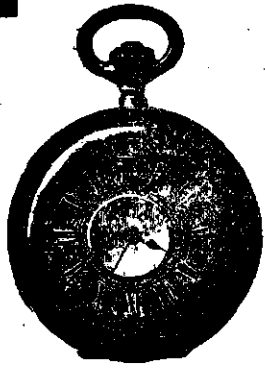

Se capătă la farmacistul **KUN ISTVÁN**

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)

HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

CELE MAI BUNE OROLOAGE

cele mai solide și cele mai după modă **juvaericeale** atât pe bani gata cât și

===== **ÎN RATE** =====

pe lângă chezășie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria:

Brauswetter János
orologier — Szeged.

Se trimit CATALOAGE cu 2000 chipuri în cinste și gratuit

Correspondențele să se facă în cât se poate în limba maghiară, germană sau franceză.

Inoie extravagantă

LA CUSUTUL DE HAINE

St. Doamnă!

Inainte de Ti-ai coase haine, fă o încercare la mine, Voi arăta onoratului public de dame, că pe lângă preț ieftin, încă se poate săvârși lucru cu gust, elegant și fin.

Cusutul:

Unui fason întreg	5 fl.
Un costum	7 fl.
Costum negligé	2 fl.
Blous	2 fl.

Cu deosebită stimă.

ÖZV. PERIN MIRONNÉ,
strada Kossuth nr. 68.

Rosenberg József

BAZAR

În piața SZABADSÁG

(lângă cafeneaua Pölzi).

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că

EXPOZIȚIUNEA DE GRĂCIUN

a bazarului meu din piața Szabadság

s'a deschis din ziua de azi. — Despre buna calitate și cantitate ori și cine se poate convinge.

Cu stimă:

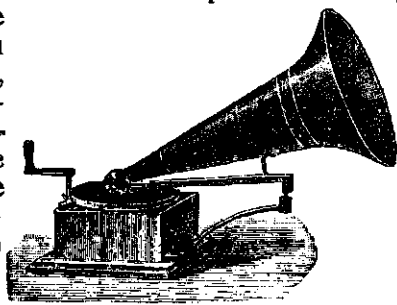
ROSENBERG JÓZSEF.

Mare asortiment de GRACIUN și ANUL NOU.

Nici la o familie nu-i ierfat

să lipsească gramofonul!

Prețuri foarte ieftine! Phonograful lui Edison dela 5 fl. în sus Gramofon cu plăci dela 9 fl. în sus. Automate pentru ospătari, dela 35 fl. în sus. Suluri plăci duple mare asortiment. Noutăți Gramophon suruitor! Ilustrate cu cântece și note, bucata 20 cr. Catalog ilustrat despre Phonograph, Gramophon și Automat se trimite gratuit și scutită de timbru. Prin e tot felul de plăci întrebuițate sau le schimb după plac. Cel mai ieftin izvor de ajustare pe acest teren în întreaga Ungaria

Tóth József,
comerciant de gramophone
Szeged, str. Könyök nr. 3.

Correspondență în orice limbă!
Nouii plăci românești!

Puțin venit, mare circulație!

Na este un cadou mai frumos decât un gramophon.

NOU MOD DE VINDECARE!

Pentru vindecarea radicală

nervilor, morburilor sexuale, de piele și de sânge, dispoziții de slăbire, impotență

în urma nenumăratelor succese recomandăm cu căldură

institutul renumit de hydro-elekt othera ie

DR. MITZGER TIVADAR

Budapest, VI., Teréz-körut 44 (etagiul I).

Institutul, care e ne întrecut în felul său, e aranjat conform celor mai mari succese tehnice și igienice pe baza modului de vindecare epocal „Kataphoresă“. Acest mod de tămăduire vindecă în cel mai scurt timp ori ce boală și asigură cea mai perfectă însănătoșare. În urma rezultatelor grabnice și sigure, solvirea onorariului pentru vindecare se face numai după însănătoșare. — La epistole răspund gratuit. — Sali de așteptare și de consultare separate, separate locuri de intrare și eșire

Cel mai mare galonar de mobile și podoabe femeiești din țară.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre:

FRANKEL JAKAB
SZEGED

STABILIMENTUL DE INDUSTRIE: IPAR-UTCZA 1.

SERVICIU REPEDE, PROMT ȘI IEFTIN!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că am cumpărat

negustoria de ghete

din loc Strada Forray a lui Végh Gyula, care o voi conduce eu însumi.

Timpul mai îndelungat petrecut în branșa aceasta mă face să cred, că voi servi P. T. public atât în lucrări nouă, câtși în reparaturi foarte bune și cu prețuri moderate.

Recomandându-mă atenției P. T. public, așteptând comandașele prețioase sunt cu deplin respect

HAISSER GYÖRGY

pantofar

ARAD, Forray-utca.